

PIERWODRUK:

*STUDIA WOKÓŁ PROBLEMATYKI ESSE
(TOMASZ Z AKWINU I BOECJUSZ), „OPERA
PHILOSOPHORUM MEDII AEVI. TEXTUS ET
STUDIA”, t. 1, ATK, WARSZAWA 1976, s.
5-6.*

OPERA
PHILOSOPHORUM
MEDII AEVI

textus et studia

Bp Bohdan Bejze

Aby filozofów średniowiecza zrozumieć

Wystarczającym powodem tego, by w toku badań i studiów filozoficznych zajmować się również dziełami filozofów średniowiecznych, jest przynależność tych dzieł do ogólnoludzkiego dorobku myśli filozoficznej. Ale zachodzi ponadto także okoliczność szczególna, skłaniająca do planowego poznania filozoficznej spuścizny średniowiecza: oto spuścizna ta jest przedmiotem opinii kontrowersyjnych, i to nawet skrajnie przeciwstawnych, w wachlarzu bowiem tych opinii na jednym krańcu znajduje się apoteoza, na drugim zaś potępienie motywowane zarzutem zacofania. W takiej sytuacji wyłania się pytanie intrygujące: jaka jest faktyczna wartość poglądów, które zostały utrwalone w tekstach średniowiecznych?

Formułując tę kwestię podkreślimy, że jest ona interesująca nie tylko w perspektywie historii filozofii, zajmującej się poglądami filozoficznymi głoszonymi w przeszłości; jest ona ważka również z punktu widzenia filozofii uprawianej dziś. Wszak o ile współczesne opinie pozytywne o dziełach filozofów średniowiecznych są trafne, o tyle z dzieł tych można skorzystać na rzecz filozofii dzisiejszej; to zaś wszystko co w filozoficznych tekstach średniowiecznych zasługuje na krytykę, winno stać się na obecnym etapie filozofii podstawą przestróg.

Tak pojęte korzyści intelektualne mogą zaistnieć tylko za cenę gruntownego zrozumienia filozofów średniowiecza. A jakie prace są pożyteczne, by zrozumienie to osiągnąć? Po pierwsze – przekłady, które w następstwie immanentnej analizy tekstów sprzyjają stwierdzeniu, jakie były poglądy odnośnych autorów; po drugie – historyczno-filozoficzne opracowania poszczególnych problemów, ukazujące ich dzieje, a w dziejach tych między innymi rzecz wyjątkowo ciekawą, mianowicie wpływy, którym badani autorzy ulegli i wpływy, które na innych wywarli.

Przekładom i historyczno-filozoficznym pracom problemowym z zakresu filozofii średniowiecznej, czyli zrozumieniu dzieł, w których filozofia ta jest zawarta, służyć ma niniejsza publikacja seryjna. Stąd właśnie jej tytuł „Opera philosophorum medii aevi - Textus et studia”.